

03 מרץ 2019

כ"ו אדר א, תשע"ט

אל: מר זאב אלקין, השר

שלום רב,

הנדון: חו"ד והמלצה לפטור מחובת RIA לתקנות רישוי עסקים (קיום ביקורת בעסקים מורכבים),

התשע"ט-2019

ביוני 2018 התקבל בכנסת תיקון מס' 34 לחוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968 (להלן – החוק), אשר כלל שינויים מפליגים בהסדרים הקבועים בחוק. נציין כי ההסדר שנקבע בחוק מיועד בראש ובראשונה להקלה על עסקים קטנים אשר מתמודדים עם הליכי רישוי מורכבים וממושכים. הסדר זה מהווה טיוב רגולציה והקלה משמעותית בנטל הרגולטורי על עסקים, בדגש על עסקים קטנים ובינוניים. יחד עם זאת, ההוראות לצרכי פיקוח בתיקון הנ"ל אינן מותאמות לצורכי פיקוח בעסקים מורכבים.

המשרד להגנת הסביבה מעורב בתהליך מתן רישוי עסק או "נותן אישור" או "במעמד לידיעה". התקנות הנדונות לעיל מתייחסות אך ורק לעסקים בהם המשרד הוא "נותן אישור" ומתוכם אך ורק לאלו שמוגדרים כ"עסקים מורכבים". זאת, בין שהמורכבות נובעת מייחודיות העסק (קבועים בצו רישוי עסקים כעסקים במסלול המיוחד) ובין מכיוון שלעסקים אלה ישנו פוטנציאל השפעה על מדיניות סביבתיות שונות המחייבות מומחיות שונה בבדיקה, כגון אוויר, מים ושפכים, חומרים מסוכנים ועוד (לפי רשימת העסקים בתוספת לטיטות התקנות המוצעות).

התקנות המוצעות נועדו להתאים את לוחות הזמנים והמתכונות לביצוע ביקורת בעסקים מורכבים. בסעיף 8ד לחוק נקבעו לוחות זמנים מפורטים לעריכת ביקורת בעסק ולמסירת דוח ליקויים, תוך שנשמרה האפשרות לשר להגנת הסביבה לקבוע לוחות זמנים ארוכים יותר לעסקים אשר נוכח מורכבותם לא ניתן לעמוד בלוחות הזמנים שנקבעו בחוק.

חשוב לציין שבשנים האחרונות המשרד יזם צמצום במספר הסקטורים והעסקים המטופלים על ידי גורמי המשרד כנותן אישור ברישיון עסק, על מנת להתמקד בעסקים המורכבים. על פי ההערכות המקצועיות שנעשו על ידי היחידות הסביבתיות ברשויות המקומיות, כ- 20,000 עסקים שאינם מורכבים שהיו טעונים אישור המשרד בעבר – הועברו למעמד "לידיעה" כך שבחמש השנים האחרונות הם אינם טעונים אישור פוזיטיבי, והתנאים הסביבתיים ניתנים להם על פי מפרט אחיד.

להלן מספר הבקשות לרישיונות עסק שטופלו על ידי המחוזות במשרד בשלוש השנים האחרונות, ומתוכם מספר העסקים המורכבים:

שנה	בקשות לרישיון	עסקים מורכבים	אחוז
2016	2037	512	25%
2017	852	492	58%

2018	1670	*1038	62%
סה"כ	4559	2042	45%

* בשנה זו באופן חריג הוגשו בקשות לחידוש רישיון לתחנות תדלוק בהיקף חריג לאור קיצור תקופת הרישיון בצו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי), תשע"ג-2013, שנכנס לתוקף.

על פי תקנות רישוי עסקים (הוראות כלליות), תשס"א-2000, על נותן האישור להשיב על הבקשה לרישיון בתוך 30 יום עם אפשרות הארכה ל-60 יום וארכה נוספת עד לכל היותר 90 יום ממועד הגשת הבקשה. לא השיב נותן האישור בתוך 30 יום מבלי להודיע על הארכה או חלף משך הארכה ונותן האישור טרם השיב, יראו אותו כמי שנתן אישור להיתר זמני. בהתאם לזאת, תיתן הרשות למבקש היתר זמני.

על פי טיוטת התקנות המוצעות, תוארך התקופה למתן דוח ליקויים, לקראת חידוש או הנפקת רישיון חדש, ל-75 יום. כאשר, בשל מורכבות העסקים הארכה זו משקפת את פרק הזמן הנורמטיבי להכנת דוח הליקויים. יש לציין, אין בהארכת הזמנים המוצעת בטיטות התקנות בכדי לפגוע ביכולת העסק לקבל היתר זמני תוך 90 יום, ולכן ההשפעה על תהליכים עסקיים היא מינימלית או לא קיימת.

בנוסף, קובעת טיוטת התקנות הארכה בלוחות זמנים ל-90 יום, במקום 30 יום כקבוע בחוק, גם לעניין הפקת דוח תיקון ליקויים בעקבות ביקורת לשם פיקוח במהלך חיי הרישיון. אין בהארכה זו בכדי לפגוע בתהליכים עסקיים, כיוון שהיא מתבצעת בתקופת חיי הרישיון.

לבסוף, קובעת טיוטת התקנות הארכה בלוחות הזמנים לעניין ביקורת חוזרת, במקרה שנדרשה לצורך הוכחת תיקון ליקוי, ל-60 יום במקום 30 יום. גם כאן אין בהארכה זו בכדי לפגוע בתהליכים עסקיים, כיוון שהיא מתבצעת בתקופת חיי הרישיון.

יש לציין, כי אין בהארכת לוחות הזמנים כאמור בכדי להשית עלויות נוספות על בעל העסק, במישרין או בעקיפין.

לאור כל האמור לעיל, מתקיימים לדעתי התנאים הנדרשים להגדרת הרגולציה כזניחה – השפעתה על הציבור הרחב זניחה ואינה מורגשת והשפעתה על המפוקחים - היא מצומצמת ולא כרוכה בהשטת עלויות נוספות או בעיכוב משמעותי של תהליכים עסקיים. טיוטת התקנות המוצעות היא מהלך משלים לצורך יישום התיקון בחוק אשר מפחית במידה רבה את הנטל הרגולטורי על המפוקחים ונועדה להתאים את הוראותיו לגבי עסקים מורכבים.

לאור חשיבות תיקון התקנות ולנוכח העובדה כי מתקיימים במקרה זה התנאים הנדרשים למתן פטור מהליך RIA, המלצתי היא לפטור תקנות אלו מחובת הליך RIA.

בברכה,

ד"ר אוהד קרני,

מנהל תחום מדיניות רגולטורית